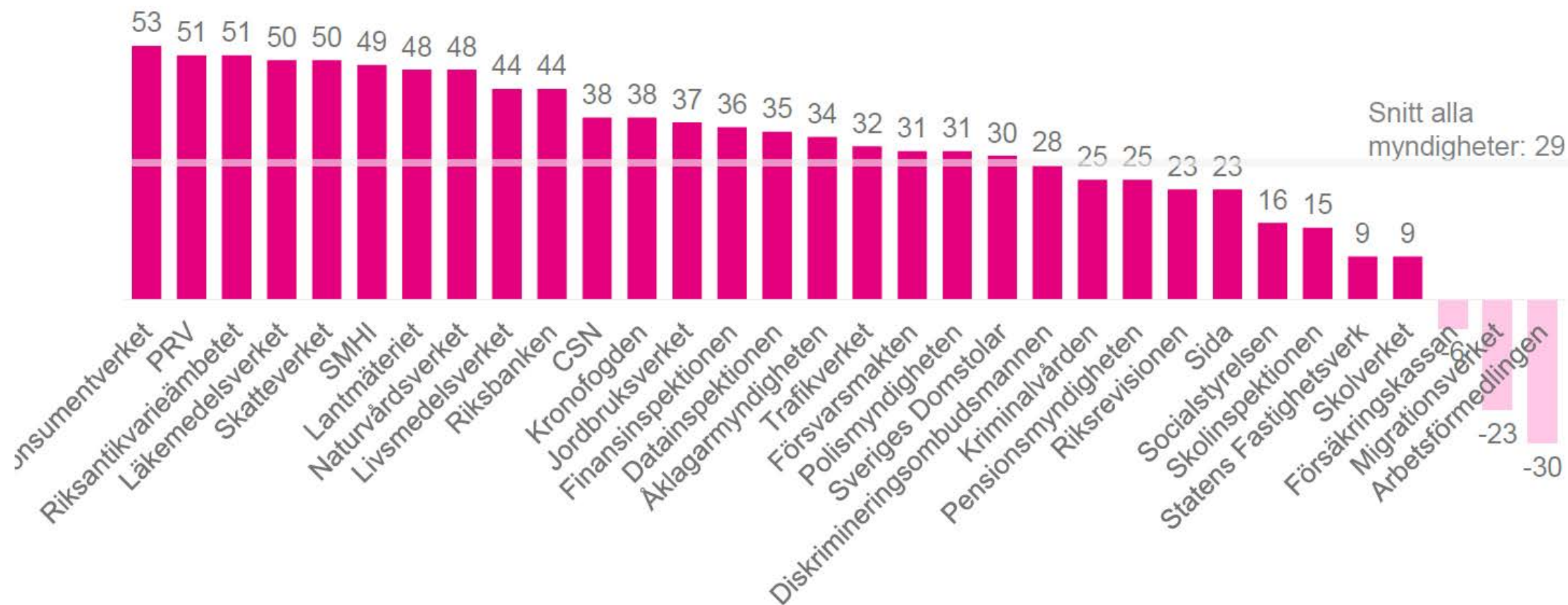

Vad vet vi om privata kontra offentliga utförare av arbetsmarknadstjänster?

Lars Calmfors
Fores, Almedalen
2/7-2018

Årets ranking: Kantar Sifos Anseendeindex för myndigheter 2017

Privata aktörer – teoretiska överväganden

- Ett klassiskt *principal-agent*-problem
- Politiken har imperfekt information: effektivitetsproblem både med statliga och privata aktörer
- Privata aktörer har incitament att reducera kostnaderna för mycket. Kan gå ut över kvaliteten. Men samtidigt starka incitament till innovationer.
- Statliga aktörer har svagare incitament till kostnadsbesparingar. Mindre risker för kvaliteten. Men också svaga incitament till innovationer.
- Bättre resultat med privata aktörer när möjligheterna till kostnadsbesparingar är små och de har små effekter på kvaliteten, samtidigt som innovationer kan höja kvaliteten mycket
- Bättre resultat med offentliga aktörer när kostnadsbesparingar har stora effekter på kvaliteten och innovationer inte spelar så stor roll.
- ”Inre motivation” kan vara av stor betydelse
- Relativ effektivitet är en empirisk fråga

Svårigheter utforma kontrakt med privata aktörer

- Kombination av fast ersättning per deltagare och resultatdel
- Svårigheter att mäta resultat
 - kortsiktiga och långsiktiga resultat kan stå i konflikt med varandra
 - hur mäta resultat när arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden närmar sig den?
 - resultat mäter faktisk övergång till sysselsättning, men det relevanta är skillnaden mellan faktisk övergång till sysselsättning och kontrafaktisk övergång (om brukarna inte fått "behandlingen")
- Två typer av risker
 - *cream-skimming* (fokus på brukare med stor chans få jobb)
 - *parking* (många brukare med liten chans få jobb)

Empiriska studier

- Svårt dra slutsatser från storskaliga reformer
 - Australien (samtidig råvaruboom, reformerat lönebildningssystem)
 - Nederländerna
 - Storbritannien
- Man vill utvärdera privata och offentliga utförare som arbetar med jämförbara grupper och under samma makroekonomiska förhållanden
- Randomiserade kontrollerade experiment
 - slumpmässig fördelning av deltagare mellan privata och offentliga utförare

Bruno Crépons översikt

- Sju studier: Danmark, Frankrike, Tyskland, Schweiz och Sverige
- Övergång till sysselsättning
 - offentliga utförare bättre på kort sikt i fyra fall
 - samma resultat på kort sikt i två fall
 - privata utförare bättre på kort sikt i ett fall
 - inga skillnader på lång sikt
- Privata utförare var dyrare
 - Högre direkta kostnader (programkostnader)
 - Högre totala kostnader (inklusive indirekta kostnader för ersättningar till deltagarna)

Slutsatser från Crépons analys

- Ger inte stöd för att privata utförare generellt skulle vara mer effektiva än offentliga utan snarast för motsatsen
- **Men:**
 - Få studier
 - Privata utförares effektivitet beror på hur systemen riggas
 - Gradvis läroprocess
 - Konkurrens kan göra offentliga utförare mer effektiva

Våra slutsatser

- Empirin talar emot snabb storskalig omläggning av arbetsmarknadspolitiken
- Bättre med reformer i små steg
 - kontinuerlig utvärdering av vad som fungerar bäst
 - gå vidare i privatiseringsriktning bara när det visar sig mer effektivt
- Tidigare dåliga exempel på radikala myndighetsreformer i Sverige
- Gradvisa reformer kan verka mindre handlingskraftiga, men är förmodligen desto mer rationella